

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางภาษาและความรู้เนื้อหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์
 2. เพื่อศึกษาความสามารถทางภาษาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์
 3. เพื่อศึกษาความรู้เนื้อหาที่นักเรียนได้รับจากบทเรียนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์
 4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียน

นวมินทรราชูทิศ พายัพ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด (อ 024) ในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ประเภท ประเภทที่หนึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างบทเรียน ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการและความสนใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์และเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและต้องการเรียน และเพื่อให้ข้อมูลการสร้างบทเรียนมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาอื่นที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและต้องการเรียน และสำรวจแหล่งความรู้ที่ใช้ประกอบเนื้อหาบทเรียนทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่ใกล้เคียง ประเภทที่สองเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ บทเรียน 2 บทเรียนที่ประกอบด้วยแผนการสอนที่ดำเนินไปตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบประสบการณ์จำนวน 10 แผน ประเภทที่สามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพแผนการสอนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ ประเภทที่สี่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบและเกณฑ์การประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียน แบบวัดความรู้เนื้อหาจากความเรียงและแบบทดสอบ และแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ทางภาษาที่นักเรียนชอบใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษแบบ

ประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way of Variance ANOVA) และทดสอบความแตกต่างที่ละเอียดโดยวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา พัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ปรากฏผลดังนี้

1. ได้บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์จำนวน 2 บทเรียน 10 แผนการสอน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับมาก
2. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนและการพูดอยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่
3. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาด้านการลดปริมาณขยะ จากการประเมินจากแบบวัดความรู้จากความเรียงและแบบทดสอบ พบว่านักเรียนทุกคนได้คะแนนเฉลี่ย 85.63% ซึ่งผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 ตามที่กำหนด
4. ความสามารถทางภาษาด้านการเขียนและการพูดของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์ ยึดหลักการ ปรับเปลี่ยน และสื่อสาร แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาคะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกัน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนความสามารถด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนในแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบมาเปรียบเทียบที่ละเอียด ปรากฏว่าคะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยนสูงกว่าคะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์และแบบยึดหลักการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นที่สำคัญที่อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ทั้ง 2 บทเรียน ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญที่น่าสนใจบางประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ได้มาจากระบวนการพัฒนาซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการสร้างจากปัจจัย 3 ประการ คือ ประการแรกเป็นผลมาจากการสำรวจความต้องการและความสนใจของนักเรียนต่อการจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และเนื้อหาที่นักเรียนต้องการ โดยนำผลมากำหนดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติจริงตามความสนใจและความต้องการของนักเรียนในบริบทการเรียนรู้ที่เป็นจริง พร้อมทั้งได้จัดเนื้อหาบทเรียนที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่ไกลตัวนักเรียน และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของบทเรียนที่ผู้เรียนต้องการเรียนเข้ากับประสบการณ์ความรู้ทั่วไปที่นักเรียนมีอยู่ โดยผู้วิจัยจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตรงที่สามารถโยงประสบการณ์ที่นักเรียนมีอยู่เดิมให้เข้ากับเนื้อหาของบทเรียนที่นำเสนอหรือประสบการณ์ใหม่ที่จะได้รับ ประการที่สองเป็นผลมาจากการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษในกลุ่มพัฒนาความสามารถทางภาษา ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาที่เน้นให้นักเรียนพัฒนาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยเน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีการฝึกให้รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์และรู้จักวิเคราะห์ ในบริบททางภาษาที่หลากหลาย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนแบบประสบการณ์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยให้นักเรียนได้กระทำ ปฏิบัติจริงด้วยประสบการณ์ตรง และพิจารณาสะท้อนผลการกระทำนั้น ๆ อย่างจริงจัง และประการที่สามเป็นผลมาจากการใช้แหล่งข้อมูลที่ประกอบเนื้อหาของบทเรียนซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนได้ฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว นอกเหนือไปจากการได้มีปฏิสัมพันธ์แต่กับผู้สอนหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียนน่าสนใจและสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในบทเรียนที่แตกต่างไปจากการเรียนในห้องเรียนโดยทั่วไป

ประการที่สองที่ช่วยให้บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์มีประสิทธิภาพคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ทางภาษาของแต่ละแผนและลำดับหัวข้อย่อย ๆ ของความคิดหลัก (Theme) ในเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เช่นในบทที่หนึ่ง แผนที่ 1 "What is in your trash bin?" ได้เริ่มกระตุ้นให้นักเรียนสังเกตกลุ่มคำศัพท์ซึ่งเป็นขยะที่อยู่ในบ้าน โดยทั่วไป ซึ่งปริมาณขยะเหล่านั้นทั้งนักเรียนและสมาชิกในครอบครัวต่างมีส่วนก่อให้เกิดและคนส่วนใหญ่ถือเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน โดยบางครั้งสิ่งที่จะสังเกตว่าสิ่งที่ทิ้งยังสามารถนำมาทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสิ่งแวดล้อม จากนั้นในแผนที่ 2 "What is it made out of?" ให้นักเรียนเริ่มสังเกตวัสดุที่ใช้ในการผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ว่าทำมาจากวัสดุอะไรเพื่อจะโยนไปสู่ทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องสูญเสียเพื่อนำมาใช้ในการกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์นั้น ๆ และต่อด้วยแผนที่ 3 "What can you make out of it?" เป็นแผนที่กระตุ้นให้

นักเรียนคิดใช้ประโยชน์จากขยะบางชิ้นที่สามารถนำมาทำประโยชน์อย่างอื่นได้อีกแทนที่จะทิ้งเป็นปริมาณขยะที่ไม่มีคุณค่า โดยการบอกวิธีหรือจุดประสงค์ของการนำกลับมาใช้ซ้ำของขยะชิ้นนั้น ๆ จากนั้นจึงได้แนะเสริมพฤติกรรมทางเลือกอื่นในการลดปริมาณขยะในแผนที่ 4 คือ "Reduce, Reuse, or Recycle?" ซึ่งความคิดหลักในแผนที่ 4 นี้ มีความสำคัญมากเพราะคนส่วนใหญ่มักจะเลือกแนวทางกำจัดขยะที่ดูง่ายที่สุด คือ การฝังกลบหรือเผาเป็นหลัก ซึ่งการกำจัดดังกล่าวเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้น จึงจำเป็นที่นักเรียนจะต้องได้ตระหนักถึงพฤติกรรมทางเลือกในการลดปริมาณขยะ มากกว่าการคิดแก้ปัญหาเพียงการกำจัดทิ้งเพียงหนทางเดียว และในแผนที่ 5 คือ "Wasteful or not?" เป็นการโยงกลับมาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมการใช้ขยะในชีวิตประจำวันของตนสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปหรือไม่ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้งขยะที่ต้นและสมาชิกในครอบครัวสามารถร่วมกันทำได้ เห็นได้ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ทางภาษาและความคิดหลักของหัวข้อย่อยในแต่ละแผนจะสัมพันธ์ภายใต้หัวข้อใหญ่เรื่องการลดปริมาณขยะ จากนั้นจึงนำไปสู่บทที่ 2 ในหัวข้อเรื่องการลดปริมาณขยะในโรงเรียนอีก 5 แผนการสอน ซึ่งความคิดหลักของหัวข้อย่อยในแต่ละแผนและจุดประสงค์การเรียนรู้ทางภาษาและเนื้อหาได้รับการพัฒนาขึ้นตามลำดับ พร้อมกับฝึกทักษะคิดวิเคราะห์ วิจัย จากประเด็นง่าย ๆ ไปสู่ประเด็นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เกษม วัฒนชัย (2539, หน้า 3) ได้กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการรับและส่งสารในการเรียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษาและทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ในบริบททางภาษาควบคู่กันไป และการสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิจัย สามารถทำได้ทุกระดับ โดยใช้ประเด็นที่ซับซ้อนน้อยจนถึงมากกับผู้เรียนในระดับล่างจนถึงระดับสูง

ประการที่สาม ที่ช่วยให้บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับนักเรียนคือ มีลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเป็นกิจกรรมทางภาษาที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและมีประสบการณ์ตรงต่อการใช้ภาษาและเนื้อหาของบทเรียนไปพร้อมกัน กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การสำรวจ จุดบันทึกข้อมูล การสัมภาษณ์ การทัศนศึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยที่ผู้วิจัยได้วางแผน ชี้แจงจุดประสงค์ จัดสรรข้อมูลหรือแหล่งความรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนค้นพบได้เป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรงกับกิจกรรมอย่างจริงจัง ดังกล่าว ไม่ใช่เป็นการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือผลิตผลงานทางภาษาตามที่กำหนดในแผนการสอนแต่เพียงอย่างเดียว แต่นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการค้นพบ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ฝึกคิดพิจารณาสะท้อนผลของการทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย โดยการตอบคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดให้

และจากความคิดเห็นของนักเรียนเอง นอกเหนือไปจากการได้รับข้อมูลความรู้จากผู้วิจัยเพียงฝ่ายเดียว ในขณะที่เดียวกัน ผู้วิจัยได้เรียนรู้หรือได้ข้อมูลใหม่ ๆ ไปพร้อมกับนักเรียนด้วยเช่นกัน เช่น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีหน้าที่โดยตรงกับเนื้อหาของบทเรียนหรือข้อมูลที่ได้เห็นได้จากวิทยากรที่บรรยายในขณะการนำทัศนศึกษา อันหนึ่งจากการใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ผู้วิจัยพบว่าคำตอบแรกของนักเรียนนั้นสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถนำมาขยายความหรือทำให้นักเรียนได้คิดต่อและจุดประกายความสนใจให้แก่นักเรียนต่อบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ดังนั้นผู้วิจัยต้องตั้งคำถามที่เป็นจริงและกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึก คิด และเห็นจุดประสงค์ของการตอบคำถามนั้น ๆ และนักเรียนเต็มใจที่จะเสี่ยงตอบ ไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ตาม นอกจากนี้กิจกรรมการนำไปทัศนศึกษาหรือการสัมภาษณ์ถือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้ที่เป็นทั้งแหล่งข้อมูลสถานที่และบุคคล ซึ่งแตกต่างจากการมีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนโดยทั่วไป ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2542, หน้า 9) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว นอกเหนือไปจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนหรือเพื่อนนักเรียนในชั้น จะช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลที่หลากหลาย และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง เช่นเดียวกับ สุรีพันธุ์ เกียนวัฒนา (2540, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การทัศนศึกษาเป็นวิธีการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงมากที่สุดวิธีการหนึ่ง ซึ่งการดูของจริงทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีกว่าการศึกษาในตำราหรือบทอ่านซึ่งนิมภาพไม่ออกมาเป็นอย่างไร และการทัศนศึกษาเป็นการประหยัดเวลาในการทำความเข้าใจในการเรียนการสอนได้มากที่สุด

อย่างไรก็ตามจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่านักเรียนยังไม่คุ้นเคยต่อการจัดกิจกรรมทางภาษาที่ให้นักเรียนต้องปฏิสัมพันธ์นอกเหนือไปจากผู้วิจัยในช่วงแรกของการสอน ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากขาดความมั่นใจหากขาดผู้สอนที่คอยควบคุมดูแลและยังคุ้นเคยต่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนยืนพูดอยู่หน้าชั้นและจัดเตรียมพร้อมให้หมดทุกอย่าง แต่เมื่อสอนไปได้สักระยะหนึ่งแล้วนักเรียนเริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่อการใช้ภาษาและการทำความเข้าใจในบทเรียนพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้น เต็มใจที่จะเรียน และสนุกสนานกับกิจกรรมที่แตกต่างไปจากการเรียนในห้องเรียนโดยทั่วไป โดยผู้วิจัยจะคอยกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการซักถามและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง และนักเรียนกับผู้วิจัย ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นกันเอง และยังสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเองและระหว่างนักเรียนและผู้วิจัยให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

ประการที่สี่ที่ช่วยให้บทเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์มีประสิทธิภาพคือ
 แผนการสอนในแต่ละบทที่ดำเนินไปตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบประสบการณ์มีความสอดคล้องกับ
 ขั้นตอนหลักของวิธีการสอนโดยทั่วไป คือ ขั้นสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice)
 ขั้นพัฒนาความคิดหลัก (Concept development) และขั้นประยุกต์ (Apply) กล่าวคือ
 ขั้นประสบการณ์และขั้นการนำเสนอและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งเป็นขั้นที่หนึ่งและขั้นที่
 สองของการเรียนแบบประสบการณ์ เปรียบเสมือนขั้นสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ
 ใคร่รู้ในเนื้อหาที่เรียน โดยผู้วิจัยจะต้องกระตุ้นและแสดงให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการ
 เรียนการสอนที่กำลังนำเสนอหรือกิจกรรมที่กำลังทำอยู่นั้นมีส่วนสำคัญและสัมพันธ์กับตัว
 นักเรียนมากเพียงไร เช่นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสำรวจ สังเกตลักษณะขยะพร้อมคำศัพท์
 เรียกชื่อชิ้นขยะที่พบได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งในการสอนภาษานั้นถือว่าขั้นกระตุ้นเข้าสู่บทเรียนถือ
 เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาในแบบความรู้แบบ
 ประจักษ์ (First-hand knowledge) ที่ไม่ซับซ้อน ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ซึ่งถือเป็นส่วนที่สำคัญในการ
 เรียนภาษาอังกฤษ เพราะผู้สอนต้องคำนึงถึงระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน โดยผู้สอน
 ต้องพยายามใช้ข้อมูลหรือตัวป้อนที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการเรียน
 ภาษาที่ Krashen (1995, p.33) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนควรได้ข้อมูลป้อนที่เข้าใจได้ รวมทั้งใช้สื่อในการ
 สอนที่เป็นจริง และฝึกให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณาสะท้อนผลต่อประสบการณ์หรือในภาระงานทาง
 ภาษานั้น ๆ ดังเช่นในแผนที่ 1 ในบทเรียนที่ 1 และแผนที่ 6 ในบทเรียนที่ 2 นักเรียนจะต้องฝึกการ
 ใช้คำนามผสมเรียกชื่อชิ้นขยะ โดยใช้การสังเกต สำรวจ และจึงจดบันทึกเป็นภาษาอังกฤษพร้อม
 กับคิดพิจารณาสะท้อนผลในขณะสำรวจโดยการตอบคำถามที่กำหนดโดยผู้วิจัยพร้อมกับความ
 คิดเห็นของตนเอง อีกทั้งนักเรียนยังได้เรียนฝึกใช้คำศัพท์ในกิจกรรมที่เป็นจริง โดยสัมพันธ์กับ
 ภาระงานทางภาษาที่มีความหมายต่อตัวนักเรียน และไม่ได้เรียนคำศัพท์แบบโดด ๆ ซึ่งนักเรียนไม่
 สามารถนำไปสัมพันธ์กับการเรียนรู้นั้น ๆ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะต้องคอยให้ข้อมูลกลุ่มคำศัพท์ที่
 สำคัญเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดำเนินต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ส่วนในขั้น
 การอภิปรายผลซึ่งเป็นขั้นที่สามของการเรียนแบบประสบการณ์ เปรียบเสมือนขั้นการปฏิบัติ
 ผู้วิจัยได้วางแผนให้นักเรียนได้นำความรู้ใหม่ที่ได้จากการนำเสนอในบทเรียน มาเชื่อมโยงกับ
 ประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีอยู่ โดยอาจใช้เทคนิคการใช้คำถามเพื่อช่วยขยายความคิดหรือให้มี
 การเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนในห้องเรียนกับประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีอยู่
 แล้ว จากนั้นจึงนำไปสู่ขั้นสรุปหาพิพจน์ซึ่งเป็นขั้นที่สี่ของการเรียนแบบประสบการณ์ ซึ่งเปรียบ
 เสมือนขั้นพัฒนาความคิดหลัก โดยให้นักเรียนได้แสดงความเข้าใจจากข้อมูลที่ได้นำเสนอไป โดย

ขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่ทดสอบว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรไปบ้าง โดยใช้การเปรียบเทียบ การสรุป จากความคิดหลักที่เกิดจากความเข้าใจของนักเรียนและผู้วิจัยช่วยแต่งเติมหรือนำทางให้สมบูรณ์ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น และลำดับสุดท้ายคือขั้นการประยุกต์ใช้ ซึ่งถือเป็นขั้นสุดท้ายของบทเรียน ขั้นประยุกต์ใช้เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เห็นว่าคุณสมบัติที่ได้เรียนไปแล้วนั้นสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์อื่นได้ ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนควรได้ลองพยายามทดสอบความเป็นไปได้เพื่อใช้ในสิ่งที่ตนเรียนรู้มา และประจักษ์ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นเป็นส่วนหนึ่งของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถที่จะทดสอบหรือสำรวจนำไปปรับใช้และเรียนรู้ต่อก่อนห้องเรียนได้ เห็นได้ว่าบทเรียนที่ใช้ขั้นตอนของกระบวนการเรียนแบบประสบการณ์ที่สอดคล้องกับขั้นตอนหลักของวิธีการสอนโดยทั่วไปของบทเรียนหนึ่ง ๆ นั้นเป็นวงจรการเรียนรู้หนึ่ง ๆ ที่คล้ายเป็นวงล้อที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างเป็นธรรมชาติ โดยนักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาและทักษะการเรียนรู้ไปพร้อมกันมากกว่าการแบ่งแยกฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งซึ่งจะทำให้บทเรียนขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นธรรมชาติของการเรียนรู้

2. ผลการศึกษาความสามารถทางภาษาของนักเรียนจากการประเมินความสามารถทางการเขียนและการพูดระหว่างขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ในแต่ละบทพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองทักษะอยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ คือ ประการแรก นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาไปพร้อมกับขั้นตอนการเรียนแบบประสบการณ์ในแบบบูรณาการทั้งสี่ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน อย่างไรก็ตาม นักเรียนจะต้องใช้ทักษะการสื่อสาร ทำความเข้าใจกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันและกับผู้วิจัยโดยการเขียนและการพูด ในระหว่างการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการเรียนในแต่ละแผนการสอนของบทเรียนที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันในวงจรหนึ่ง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจหรือให้ปรับความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นพฤติกรรมถ่ายทอดทางภาษาหรือการแสดงออกโดยการเขียนและการพูดนำเสนอเป็นไปเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง โดยสื่อสารความคิดกับผู้อ่านและกับผู้ฟังให้เข้าใจในการนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ Rivers and Temperly (1978, อ้างใน วิไลพร ธนสุวรรณ, 2536, หน้า 27) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายการเขียนเพื่อการสื่อสาร คือ การสื่อความคิดเห็นของผู้เรียนให้ผู้อื่นทราบ โดยผู้เขียนจะต้องรวบรวมข้อมูล เลือกสิ่งที่ตนต้องการถ่ายทอดความคิด นำมาลำดับเหตุการณ์ และเรียบเรียงออกเป็นตัวอักษร และในขณะเดียวกัน Byrne (อ้างใน สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532, หน้า 52) ได้กล่าวว่า การพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้พูดจะต้องถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกออกมาเป็นคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยการแสดงจุดมุ่งหมายในการพูดว่าตนต้องการจะพูดอะไร กับใคร ที่ไหน และอย่างไร เห็นได้ว่าการเขียนและการพูด

นำเสนอในการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์นั้น เน้นเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ โดยการใช้ภาษาในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับหัวข้อย่อยหรือวัตถุประสงค์ในแต่ละแผนภายใต้หัวข้อใหญ่ของบทเรียนนั้น ๆ และในขณะเดียวกันได้มีการจัดฝึกการใช้กฎไวยากรณ์โดยไม่มากไม่น้อยเกินไป โดยผู้วิจัยได้อธิบายและให้นักเรียนได้ฝึกใช้กฎเกณฑ์ทางภาษาโดยมีสถานการณ์หรือบริบททางภาษามารองรับ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปสื่อความหมายได้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะเน้นเจตนาของการประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียนได้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยพบว่ากรณีที่นักเรียนจะมีความสามารถทางการเรียนรู้ทางภาษาได้นั้น ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงความรู้พื้นฐานด้านภาษาของนักเรียนให้มาก เพราะการให้ภาระงานทางภาษาที่ยากเกินระดับความสามารถของนักเรียนจนเกินไปย่อมทำให้นักเรียนเกิดความท้อแท้ สอดคล้องกับหลักการที่ Krashen (1995, pp. 35-38) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้และความเข้าใจทางภาษาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้สอนเพิ่มข้อมูลทางภาษาที่ค่อย ๆ ยากขึ้นทีละน้อย ($i + 1$) โดยคำนึงถึงความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งนอกจากตัวป้อนทางภาษาแล้ว Krashen ยังได้กล่าวอีกว่าตัวป้อนอีกตัวป้อนหนึ่งที่สำคัญ คือตัวผู้สอนเอง ผู้สอนจะต้องทำปฏิกิริยาที่มีความน่าสนใจและนักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นผู้วิจัยได้จัดการงานทางภาษาในการเรียนแบบประสบการณ์โดยค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนทางภาษาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางการเรียนรู้ทางภาษาของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาโดยผ่านขั้นตอนการเรียนแบบประสบการณ์ที่มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ภาษาในแต่ละขั้นตอนที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง คือ การเขียนและการพูดในการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์เน้นความสามารถทางภาษาในระดับความเข้าใจ สื่อความหมายเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นในระดับกลไกหรือการท่องจำ นักเรียนได้เขียนและพูดจากประสบการณ์ทางภาษาโดยตรง จากข้อมูลที่ผู้วิจัยจัดให้ และจากภาระงานที่นักเรียนได้มีประสบการณ์โดยตรง เช่น การสำรวจ การจัดบันทึก การสัมภาษณ์ การทัศนศึกษา ซึ่งการมอบหมายภาระงานเหล่านี้ ผู้เรียนจะต้องผลิตผลงานสะท้อนออกมาเป็นทักษะเขียน และการพูดจากประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง นับเป็นการตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นจริง สอดคล้องกับ Krashen (cited in Freeman, 1992, pp. 3-4) ที่กล่าวว่าวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ง่ายที่สุดควรให้ผู้เรียนรู้จุดประสงค์ในการสื่อสารที่เป็นจริง (Authentic purpose) มากกว่าการเน้นที่ตัวภาษาและการสอนไวยากรณ์โดยตรง ดังนั้นผู้เรียนจึงแสดงออกในด้านการเขียนและพูดนำเสนอได้อย่างเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับ Eskey (1997, pp. 133-136) ที่กล่าวว่าการเรียนภาษาที่จริง ควรเกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์ของการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นจริง ๆ ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ผู้เรียนพยายามใช้ภาษาเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะสื่อสาร

ดังนั้นจึงไม่ควรเน้นความถูกต้องด้านโครงสร้างภาษาหรือไวยากรณ์ แต่ควรเน้นความสามารถในการสื่อสารในสถานการณ์จริง จากการที่ผู้เรียนพยายามใช้ภาษาโดยใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมด้วย เพื่อช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะสื่อ ซึ่งอาจผิดไวยากรณ์ไปบ้าง แต่สามารถสื่อสารและทำให้ผู้เรียนเห็นว่าประสบความสำเร็จในการสื่อความหมาย และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระดับความสามารถหรือพัฒนาการการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนที่สุด

3. ผลการศึกษาความรู้เนื้อหาที่นักเรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้แบบประสบการณ์จากการประเมินโดยให้เขียนความเรียงและทำแบบทดสอบ พบว่านักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาการลดปริมาณขยะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่น่าสนใจ คือ ประการแรก เป็นเนื้อหาที่เป็นจริง ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ซึ่งถือเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการสร้างความเข้าใจในบทเรียน อีกทั้งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในโลกปัจจุบันที่ตื่นตัวและตระหนักถึงปัญหาล้างแวล้อม ซึ่งเห็นได้จากภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งที่พยายามเปลี่ยนวิธีการผลิตที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ คำนึงต่อสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกว่าธุรกิจสีเขียว โครงการต่าง ๆ ของภาคเอกชนในการรณรงค์การรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น สมาคมสร้างสรรค์ไทย (ตาวิเศษ) โครงการตามสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น โครงการกำจัดขยะมูลฝอยในโรงเรียน และแม้แต่โครงการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาผลิตใช้ใหม่ และการรณรงค์เรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่รณรงค์ให้ประชาชนนำขยะมารีไซเคิล โดยเปิดตลาดนัดซื้อ-ขายขยะรีไซเคิลที่เปิดทำการแล้วคือ ชุมชนในเขตแขวงกาวิละและเขตแขวงศรีวิชัย เห็นได้ว่าหัวข้อการลดปริมาณขยะที่นักเรียนสนใจนั้นเป็นหัวข้อที่ทันสมัยและสอดคล้องกับประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียน และการเรียนภาษาในปัจจุบัน พบว่าได้มีการนำบทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ข่าวทางโทรทัศน์ วิทยุ และฟิล์มสารคดี มาใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หัวข้อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสามารถเชื่อมรอยต่อ (Gap) ระหว่างการเรียนภาษากับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรได้แทบทุกวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือแม้แต่วิชาศิลปะและดนตรี (Stempleski, 1993, pp. 2-3) อนึ่ง เพื่อให้การเรียนรู้แบบประสบการณ์โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาให้เป็นไปตามหลักของการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้วิจัยจะไม่เน้นเนื้อหาที่เคร่งครัดในเชิงวิชาการมากเกินไป และจัดกิจกรรมทางภาษาไม่ให้น้อยเกินไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลกันโดยนักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาและได้ความรู้เนื้อหาไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับ วิชัย วงศ์ใหญ่ (2543, หน้า 10-11) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ยึดเยียดเนื้อหาสาระให้กับผู้เรียน จะต้องเป็นการเรียนที่สมดุล ผู้เรียนมีความสุข เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มี

คุณค่ากับผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และจากกระบวนการกลุ่ม

ประการที่สองที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาได้ดีนั้น เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนด้านเนื้อหาจากบทอ่านหรือได้จากแหล่งข้อมูลที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้โดยการกระทำ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด ดังนั้น ความรู้ที่ผู้เรียนได้ไม่ใช่เพื่อเรียนสิ่งที่มีอยู่แล้ว ซึ่งความรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ที่ Bianche (อ้างใน เสาวณี เกรียงศรี, 2541, หน้า 24-25) กล่าวว่า ความรู้ที่ได้จะไม่ได้จากการนั่งฟัง หรือดูเฉย ๆ โดยการฟังผู้สอนบรรยายจากสิ่งที่อยู่ในตำราแต่เพียงอย่างเดียว และความรู้ที่ได้ไม่ใช่สิ่งที่จะถูกค้นพบ แต่จะต้องถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของผู้เรียนจากประสบการณ์ ๆ ที่ผู้เรียนสัมผัสได้ (Hands-on experience) ซึ่งสอดคล้องกับแนวการสอนเสริมการเรียนรู้ภาษาในปัจจุบันที่ Nunan (2000) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของการเรียนการสอนในเรียนภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนควรเป็นไปในแบบที่แตกต่างกัน (Asymmetrical) ซึ่งหมายถึงผู้เรียนจะต้องไม่คอยรับเอาความรู้จากผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกหรือถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้จัดหาแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนได้รู้จักค้นหาคำตอบด้วยตัวของผู้เรียนเอง แทนที่จะเป็นคำตอบสำเร็จรูปแต่เพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้การประเมินความรู้ด้านเนื้อหาของบทเรียน ได้ประเมินความรู้ในระดับความเข้าใจซึ่งเป็นข้อความรู้รวบยอดที่ได้รับจากประสบการณ์การเรียนรู้ในเนื้อหาของบทเรียนมาทำให้มีความหมายขึ้นมากกว่าการเน้นความจำ นักเรียนจะต้องเชื่อมโยงความคิดของสิ่งที่กำลังเรียนเข้ากับประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับประสบการณ์จริง นักเรียนจะเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้อย่างแท้จริง รวมถึงเห็นคุณค่าและความหมายของสิ่งที่เรียนอีกด้วย นอกจากนี้ หัวข้อหลักที่ใช้ในการสอนมีหัวใจใหญ่เพียงหัวข้อเดียว คือ เรื่องการลดปริมาณขยะ แต่ได้แยกออกเป็นหัวข้อหรือเนื้อหาย่อย ๆ เรียงตามลำดับแผนการสอนที่สัมพันธ์กัน ทำให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดและติดตามเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งในการสอนภาษานั้น Snow (1991) ได้กล่าวว่า การเลือกเนื้อหาในการสอนภาษานั้นทำได้ 2 แบบ คือ การใช้หัวข้อที่ไม่เกี่ยวเนื่องกันก็ได้ หรือการใช้หัวข้อหลักเพียงหัวข้อเดียวในการสอนและแยกเป็นหัวข้อย่อยที่สัมพันธ์กัน จะทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อความคิดของตนเกี่ยวกับเนื้อหาออกมาได้อย่างคล่องแคล่ว และในการเรียนรู้ภาษาผู้เรียนจะได้ฝึกภาษาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งโครงสร้างทาง

ภาษาและคำศัพท์ที่ต้องใช้ในการทำความเข้าใจ โดยผู้สอนต้องบูรณาการเนื้อหาและวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ภาษาให้สอดคล้องต่อเนื่องกันในทุกหน่วยเนื้อหาย่อย

4. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน พบว่า คะแนนความสามารถทางภาษาด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนในแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกันของแต่ละคู่ในแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบ พบว่า คะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยน มีคะแนนสูงกว่าคะแนนด้านการเขียนและการพูดรวมกันของผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์และยึดหลักการ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จากลักษณะโดยรวมของแบบการเรียนรู้ในแบบปรับเปลี่ยน ตามที่ Willing (cited in Yawaluck Nachiangmai, 1998) และ Nunan (1991) ได้กล่าวไว้ โดยสรุปได้ดังนี้ คือ ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยน มีกรอบการรับรู้ในแบบคิดวิเคราะห์ และเรียบเรียงในสิ่งแวดล้อมใหม่ (Field-independent) ซึ่งมีแนวโน้มทางการเรียนภาษาในเชิงวิเคราะห์มากกว่าการใช้ภาษา และมุ่งสนใจในการเรียนที่มีหลักการโดยสามารถที่จะพิจารณาในส่วนประกอบย่อย ๆ ของภาพรวมได้ และให้ความสำคัญแก่กฎ ไวยากรณ์ จะคำนึงรายละเอียด ความถูกต้องมากกว่าที่จะให้การคาดเดา นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยน จะตรวจสอบหาข้อผิดพลาดทางภาษาด้วยตนเอง ดังนั้นในการแสดงออกทางภาษา (Performance) ในการเขียนและการพูดของผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยน จะคำนึงถึงความถูกต้องเป็นหลัก เพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ตนกำลังสื่อสารอยู่อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเพื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาให้มากที่สุด และอีกประการหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนและการพูดรวมกันมากกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์ และแบบยึดหลักการ คือ ลักษณะทางบุคลิกภาพ ซึ่ง Richards (1987) ได้กล่าวว่า แบบการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยน ตามที่ Willing ได้กล่าวไว้คือ ผู้เรียนจะมีความเป็นตัวของตัวเองไม่พึ่งพาผู้อื่น มีความมั่นใจในการตัดสินใจ ชอบทำงานโดยลำพัง ชอบเรียนรู้โดยวิธีการเรียนแบบแก้ปัญหา โดยมีผู้สอนกำหนดปัญหาให้ และมีลักษณะในการเรียนรู้ในแบบพึ่งพาตนเอง (Self access) โดยสามารถที่จะวางแผนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่ง Rubin and Thompson (1983, cited in Nunan, 1991) ได้กล่าวว่าลักษณะการเรียนรู้ในแบบพึ่งพาตนเองในการเรียนภาษานั้นเป็นลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดี ซึ่งหมายถึง

ผู้เรียนสามารถตัดสินใจ ลำดับการทำงานว่าควรทำอะไรก่อนหลังและทำอะไร และสามารถใช้ทักษะการจัดสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมทางภาษานั้น ๆ พิจารณาได้ว่าควรใช้ทักษะการเรียนรู้ใดที่จะช่วยให้ตนทำงานได้ดีและรู้วิธีที่จะทำให้ตนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษา

นอกจากนี้แบบการเรียนรู้ทางภาษาในแบบปรับเปลี่ยน สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ในแบบนักปฏิบัติ ตามวงจรการเรียนรู้แบบประสบการณ์ของ Kolb (1984, cited in Kelly, 1998) ในระหว่างขั้นสรุปหลักการเป็นนามธรรม และขั้นทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งลักษณะแบบการเรียนรู้ในแบบนักปฏิบัติ คือ เป็นผู้เรียนที่เป็นนักคิด (Thinkers) และนักปฏิบัติ (Doers) โดยจะประมวลสิ่งที่ตนได้รับรู้ โดยเริ่มจากการคิด จากนั้นจะพยายามทำ และทดสอบปฏิบัติเพื่อดูผลอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ Fardouly (1998) ที่กล่าวว่าผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นนักปฏิบัติ จะเป็นนักคิด โดยจะนำตนเองออกจากประสบการณ์ และจะวิเคราะห์ ไตร่ตรองในประสบการณ์นั้น ๆ โดยการรับรู้จะเป็นแบบเป็นเหตุและผล ไม่ใช้ความรู้สึกเข้าร่วม ซึ่งลักษณะดังกล่าวของถือเป็นกฎเกณฑ์สำคัญในการเรียนแบบประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องพิจารณา ไตร่ตรองในประสบการณ์ ใช้หลักเหตุผลสรุปความหรือความคิดรวบยอดที่สามารถอธิบายได้ เห็นได้ว่าบุคคลนั้น ๆ จะต้องอาศัยทักษะในการแสดงออกทางการเขียนหรือการพูดเพื่อให้การรับรู้ของตนชัดเจนยิ่งขึ้นหรือสื่อให้ผู้อื่นได้ทราบอย่างเข้าใจ และในการเรียนแบบประสบการณ์ถือว่าภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคล การสื่อสารจึงไม่สามารถแยกภาษาออกจากประสบการณ์ของผู้ใช้ได้ (Dewey, 1965, อ้างในกาญจนา ปราบพาล, 2541, หน้า 2) ดังนั้นลักษณะการถ่ายโอนการเรียนรู้ที่ต้องใช้การสื่อสารในการแสดงออกของแบบการเรียนรู้แบบนักปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ในการเรียนภาษาในแบบปรับเปลี่ยน ซึ่งเป็นลักษณะของผู้เรียนภาษาที่ดีตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนมีความสามารถทางด้านการเขียนและการพูดสูงกว่าแบบการเรียนรู้ในแบบอื่น

ถึงแม้ว่ายังไม่มีการศึกษาใดที่กล่าวระบุว่าแบบการเรียนรู้ทั้งสี่แบบดังกล่าว ว่า แบบใดที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่า มีงานวิจัยที่กล่าวถึงลีลาการรู้คิด (Cognitive style) ในแบบ Field-independent และ Field-dependent ที่กล่าวถึงวิธีการรับและการจดจำข้อมูลของบุคคลหนึ่ง ๆ ในการเรียนภาษาที่สองของ Naiman et al. (1978, cited in Brown, 1994) ที่ได้ทำการศึกษาคูเรียนที่เรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง ในเมือง Toronto ประเทศแคนาดา ของผู้เรียนเกรด 8 10 และ 12 พบว่าผู้เรียนที่มีลีลาการรู้คิดในแบบ Field-independent ซึ่งเป็นกรอบใหญ่ของผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยน จะชอบการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีการเรียนแบบวิเคราะห์ สนใจในรายละเอียด มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จใน

การเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน ในเชิงบวกและอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ Abraham (1985, cited in Brown, 1994) ยังพบว่าผู้เรียนภาษาที่สองที่มีลีลาการรู้คิดในแบบ Field-independent จะแสดงออกทางภาษาได้ดีในบทเรียนที่เป็นแบบอนุমান ที่ทำการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการนำเอาหลักการใหญ่ที่กำหนดไว้แล้วมาใช้ ในขณะที่ผู้เรียนที่มีลีลาการรู้คิดในแบบ Field-dependent เช่น ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์และสื่อสาร จะชอบทำงานกับผู้อื่น เข้าสังคมเก่ง โดยพยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และมีการวิเคราะห์น้อยกว่าผู้เรียนที่มีลีลาการรู้คิดแบบ Field-independent ซึ่งผู้เรียนที่มีลีลาการเรียนรู้แบบ Field-dependent จะประสบผลสำเร็จในบทเรียนที่มีการวางแผนในแบบอุปนัย ซึ่งเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาไปกำหนดหลักการ และชอบทำกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนตามลำดับ ชอบทำแบบฝึกหัดและชอบการฝึกแบบซ้ำ ๆ (Drill) และ Chapelle and Abraham (1990, cited in Kang, 1999, p. 7) พบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างลีลาการรู้คิดในแบบ Field-independent กับความสำเร็จในการเรียนภาษา และ Willing (1987, cited in Skehan 1998) ได้ระบุว่าผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยนมีการยอมรับรู้ในลีลาการรู้คิดแบบ Field-independent active ซึ่งสัมพันธ์กับกระบวนการถ่ายโอนข้อมูลในการเรียนแบบประสบการณ์ของ Kolb (Iowa Cooperative Extension Service, 1998) ในมิติของการรับข้อมูลในส่วนของความเข้าใจ ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้ข้อมูลที่เกิดภายในของบุคคลนั้น ๆ เห็นได้ว่าการรับรู้ของผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้ในแบบปรับเปลี่ยนสอดคล้องกับการอธิบายโครงสร้างทางปัญญาตามแนวคิดการสร้างสรรพความรู้ (Henderson 1990, อ้างใน ทิศนา แรมมณี, 2542) ที่ประกอบด้วยโครงสร้างความรู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนและขยายออกไปได้ โดยอาศัยความรู้เดิม ความรู้ใหม่ และกระบวนการทางสติปัญญาในลักษณะการผสมผสานของแต่ละบุคคลที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใดก็จะซึมซับภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าไปตามตามประสบการณ์ของแต่ละคน ให้เข้ากับโครงสร้างทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งกระบวนการซึมซับข้อมูลได้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติของ Kashen (1987, อ้างใน อัจฉรา วงศ์โสธร, 2537) ที่กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ผู้เรียนซึมซับภาษาได้เอง โดยไม่ต้องใช้การสอนอย่างเป็นทางการ แต่อาศัยการจัดระบบและเรียบเรียงข้อมูลต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมให้เพียงพอต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนและการพูดรวมกันของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยนสูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบประจักษ์และยึดหลักการ อาจอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้เป็นแบบปรับเปลี่ยนอาจใช้แบบการเรียนรู้ในแบบอื่นที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนภาษาของตนเองและได้ใช้จุดเด่นของ

แบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนที่นักเรียนชอบ มาช่วยให้การเรียนรู้ภาษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Reid (1987, cited in Wenden 1991) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ภาษา จะรู้และเข้าใจแบบการเรียนรู้ที่ตนชอบอย่างลึกซึ้ง และยังสามารถปรับลีลาแบบการเรียนรู้ในแบบอื่นที่หลากหลายมาช่วยให้ตนเองเข้าใจและเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

1. ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจความคิดหลักของแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้แบบประสบการณ์ แล้วนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ภาษาให้สอดคล้องต่อเนื่องไปในแต่ละขั้นตอน นอกจากนี้ ขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัย ได้ปรับมาจากการเรียนการสอนโดยกลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีลักษณะในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-direct) ดังนั้น เมื่อนำมาปรับใช้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้สอนต้องปรับกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ยังคงมีลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพา ต้องการคำชี้แจง คำแนะนำจากผู้สอน และที่สำคัญในการนำขั้นตอนการเรียนรู้แบบประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษ คือควรทำบทเรียนให้ง่ายเพื่อการเรียนรู้ภาษา โดยยังอาศัยความคิดหลักของแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้แบบประสบการณ์ เพื่อผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถทางภาษาและความรู้เนื้อหาไปพร้อมกัน

2. ผู้สอนควรพิจารณาถึงเนื้อหาที่สามารถกำหนดภาระงานทางภาษาให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จนจบขั้นตอนการเรียนรู้ในวงจรการเรียนรู้หนึ่ง ๆ ดังนั้นเนื้อหาที่ใช้ควรเลือกเนื้อหาที่มีหัวข้อใหญ่ และสามารถแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กัน และความคิดหลักของแต่ละหัวข้อย่อยสามารถกำหนดภาระงานทางภาษาให้สัมพันธ์กับความคิดหลักในแต่ละขั้นตอนการเรียนรู้แบบประสบการณ์ได้ในวงจรการเรียนรู้หนึ่ง ๆ เพื่อผู้เรียนจะได้ความรู้เนื้อหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นลำดับ และได้พัฒนาทักษะทางภาษาพร้อมกับฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจัยไปพร้อม ๆ กัน

3. ผู้สอนต้องวางแผนเรื่องเวลาให้เหมาะสมกับแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้แบบประสบการณ์ เพราะบางขั้นตอนต้องใช้เวลามาก เช่น ในแผนที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นตอนอภิปรายผลจากสิ่งที่ผู้เรียนได้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มาเพิ่ม จำแนก สรุปเป็นมโนทัศน์ โดยชี้ให้เห็นประเด็นหลัก จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การวางแผนเรื่องเวลายังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เนื่องจากเวลาสอนค่อนข้างจำกัด เพราะวันและเวลาที่สอนเป็นช่วงเวลาที่ทางโรงเรียนมีกิจกรรมอื่นเสริมมากมาย เช่น การจัดพิธีการไหว้ครู การซ้อมเชียร์และการแข่งขันกีฬา กิจกรรมภายในโรงเรียนที่นักเรียนต้องมีส่วนร่วมด้วย การสอบกลางภาค รวมถึงวันหยุดราชการเนื่องจากวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งวัน

และกิจกรรมดังกล่าวทำให้เวลาตารางสอนที่กำหนดไว้แต่เดิมต้องเปลี่ยนแปลงโดยใช้คาบว่างเป็น คาบเรียนทดเชยในคาบเรียนที่ขาดหายไป จากสาเหตุดังกล่าว ทำให้กระบวนการเรียนการสอน ขาดความต่อเนื่องไปในบางช่วง ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการทบทวน ประติดปะต่อบทเรียนที่ได้เรียน ไปแล้ว ทำให้ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนน้อยลง และนักเรียนบางส่วนขาดความ กระตือรือร้นในบทเรียนที่ขาดช่วงหายไป

4. ผู้สอนจะต้องใช้เวลามากเป็นพิเศษในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้คิดหรือเข้าใจไปใน แนวทางที่ถูกต้อง เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนแบบประสบการณ์เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการทัศนศึกษานอกโรงเรียน ทำให้ความรู้ที่ค้นพบหรือสิ่งที่ผู้เรียนได้นำเสนอจะมีความหลากหลาย ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นจะต้อง ยืดหยุ่นเรื่องเวลาบ้าง และในขณะเดียวกัน ผู้สอนต้องระมัดระวังเรื่องการใช้เวลา เพื่อให้เพียงพอที่ จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบตามขั้นตอนการเรียนแบบประสบการณ์ที่จัดลำดับวัตถุ ประสงค์อย่างต่อเนื่อง และเพื่อการเรียนรู้ภาษาให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

5. เวลาการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ควรต่อเนื่องกัน ระยะเวลาของคาบ การสอนไม่ควรห่างกันมากนัก ทั้งนี้เพื่อให้การโยงความรู้ความเข้าใจของขั้นตอนการเรียนแบบ ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และชัดเจน

6. ผู้สอนควรสอนวิธีการทำงาน แบ่งงานในการทำงานกลุ่มให้กับผู้เรียนก่อนที่จะให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เนื่องจากการเรียนแบบประสบการณ์สนับสนุนวิธีเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ และการ เรียนแบบแก้ปัญหา เพื่อผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้นเมื่อได้ทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ย่อมมีผู้เรียนบางส่วนที่ไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือคำนึงความสำเร็จ ของกลุ่มร่วมกัน ดังนั้นผู้สอนต้องทำให้นักเรียนได้ตระหนักอย่างจริงจังว่าตนมีเป้าหมายในการ ทำงานเพื่ออะไร และเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้

7. การเรียนแบบประสบการณ์ไม่เพียงแต่เน้นประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาโดยตรงจากที่ผู้สอนกำหนดให้ ยังเป็นการเรียนที่ต้องอาศัย กระบวนการไตร่ตรอง และการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า นักเรียนไม่ คำนึงเคยกับการแสดงความคิดเห็น นักเรียนส่วนมากจะคุ้นเคยต่อการเรียนที่มีผู้สอนเป็นผู้บรรยาย เป็นเวลานาน ดังนั้นการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกการอภิปรายหรือเสนอความคิดเห็น ผู้สอนต้องมีความ อดทน ไม่ควรเร่งรีบ และต้องทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของผู้เรียนส่วนใหญ่ที่คุ้นเคยต่อการเรียน การสอนแบบที่ผู้สอนเ็นบรรยายหน้าชั้น ผู้เรียนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าพูดเพราะกลัว จะผิด หรือกลัวถูกตำหนิ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงไปสู่วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้มีอิสระ ไม่วิตกกังวลต่อ

การแสดงความคิดเห็น ต้องใช้เวลา ค่อยเป็นค่อยไป และในขณะเดียวกัน ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ใช้วิธีการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นอิสระแต่มีกรอบ เกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าใช้ภาษา โดยไม่ต้องกังวลต่อความอายที่พูดผิดหลักเกณฑ์ทางภาษา เพราะจะได้รับการแก้ไขในทางบวก ไม่ใช่ในเชิงตำหนิ

8. ผู้สอนจะต้องไม่ถือว่าการจัดเตรียมแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงในการทำภาระงานทางภาษา เช่น การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่หรือการนัดสัมภาษณ์ติดต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความรู้เป็นวิทยากรหรือให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนสนใจ เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ผู้สอน นอกเหนือไปจากการเตรียมแผนการสอนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ ผู้สอนต้องทำหนังสือขออนุญาตจากทางโรงเรียน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่ พร้อมระบุวัน เวลาในการเดินทาง รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการจัดพาหนะในการเดินทางให้ชัดเจน จากนั้นจึงทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกันนี้ต้องทำหนังสือจากทางโรงเรียนติดต่อไปยังสถานที่ที่ผู้สอนจะนำนักเรียนไปทัศนศึกษา เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานราชการนั้น ๆ เช่นเดียวกันกับการนัดหมายการสัมภาษณ์ ผู้สอนจะต้องติดต่อผ่านผู้บังคับบัญชาในแผนกนั้น ๆ อีกทั้งการสำรวจแหล่งข้อมูลที่สามารถใช้ในการสอนทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้สอนจะต้องระลึกลักษณะของสิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงนั้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภาษาและบูรณาการให้เข้ากับเนื้อหาได้มากนักน้อยเพียงใด ซึ่งภาระงานดังกล่าวผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมล่วงหน้าและพิจารณาถึงความเหมาะสมต่อระยะเวลาของแผนการสอนที่กำหนดไว้

9. จำนวนผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ไม่ควรจะมีจำนวนมากเกินไป โดยอาจจัดเป็นวิชาหนึ่งในกิจกรรมชุมนุมภาษาอังกฤษ โดยเป็นกลุ่มผู้เรียนมีความสนใจและสมัครใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเอง เพราะจำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียนในชั้นเรียนธรรมดาที่มีจำนวนมากกว่าที่ผู้สอนจะช่วยเหลือและตอบสนองความคิดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ เพราะการสอนแบบประสบการณ์เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนในการคิดค้น ไตร่ตรอง และตรวจสอบความคิดของตนในห้องเรียนได้ ดังนั้นการมีจำนวนผู้เรียนในห้องเรียนมากเกินไปจะไม่เอื้ออำนวยต่อการสอนแบบประสบการณ์ เนื่องจากผู้สอนจะดูแลไม่ทั่วถึงและไม่สามารถตอบสนองความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้มากเท่าที่ควร

10. ผู้สอนจะต้องระลึกลักษณะว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีแบบการเรียนรู้ภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาได้ไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม การจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ตรงกับความต้องการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในแบบใดแบบใดแบบหนึ่งเป็นเรื่องยากในการปฏิบัติ ดังนั้นผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่สอดคล้องกับแบบการเรียนในแบบเรียนใดแบบเรียนหนึ่ง ได้อย่างหลากหลาย เช่น การทำงานคนเดียว การค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง การให้เพื่อนช่วยสอน ทำงานกลุ่ม หรือทำงานโครงการ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีที่จะเรียนหรือใช้แบบการเรียนที่แตกต่างกันตามภาระงานหรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้นั้น ๆ และเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาจุดเด่นที่ช่วยให้ตนเรียนได้ดี และในขณะเดียวกันถือเป็นการฝึกให้ผู้เรียนปรับหรือพยายามใช้แบบการเรียนหรือวิธีที่เรียนรู้ในแบบอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ตนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่วนผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้พบแบบการเรียนที่ดีที่สุดต่อตัวผู้เรียนเอง โดยวิเคราะห์สภาพแบบการเรียนที่ผู้เรียนชอบโดยอาจใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์หรือสร้างเครื่องมือแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อวัดแบบการเรียนที่ผู้เรียนชอบ ทั้งนี้เพื่อกำหนดจุดพัฒนาวิธีการเรียนรู้หรือแบบการเรียนที่ผู้เรียนชอบ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการเรียนภาษาแบบประสบการณ์ไปปรับใช้ร่วมกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในแบบอื่น เช่น การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา (Content-based instruction) ที่เน้นการใช้เนื้อหาที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตามสภาพจริงและนำไปใช้การเรียนรู้ภาษาควบคู่ไปกับการเรียนเนื้อหา และการเรียนรู้จากการทำโครงการ (Project-based learning) ที่มีการผสมผสานการเรียนรู้ด้านภาษากับการเรียนรู้ด้านเนื้อหาด้วยการปฏิบัติจริง
2. ควรทำการวิจัยผลการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาในแบบบูรณาการทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน
3. ควรมีการทำวิจัยที่ใช้การเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์บูรณาการเนื้อหาในวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา หรือภูมิศาสตร์
4. ควรมีการศึกษาแบบการเรียนที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาในทักษะใดทักษะหนึ่ง หรือศึกษาความสัมพันธ์ในทักษะอื่นที่สัมพันธ์กัน
5. ควรมีการศึกษากิจกรรมร่วม (Interaction) ระหว่างคุณลักษณะของผู้สอน (หรือคุณลักษณะของผู้เรียน) และการเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์